

3 SEP. 1941

B 574.

No.2.-

25 FEBRUARI 1941.-

N O T U L E N

van

het verhandelde in de vergadering

van

den Raad der Stadsgemeente

MAKASSAR.

NOTULEN van het verhandelde in de openbare vergadering van den raad der stadsgemeente Makassar, gehouden op DINSDAG, den 25sten FEBRUARI 1941 te 6.30 n.m. in de raadzaal.

No.2.-

Voorzitter: de burgemeester H.F.BRUNE.-

TE BEHANDELEN ONDERWERPEN:

- Punt 1. Vaststelling van de notulen van de openbare vergadering van 23 Januari 1941 No.1.
- Punt 2. Goedkeuring van de kasverantwoording over December 1940.
- Punt 3. Toelating raadslid (Vacature Hr.J.A.Mijer).
- Punt 4. Onderzoek van den geloofsbrief van het nieuw verkozen raadslid, den heer Manai Sophiaan.
- Punt 5. Vaststelling van de "Makassaarsche begraafplaatsverordening" (Gemeenteblad 1941 No.1).
- Punt 6. Vaststelling van de "Tarievenverordening Europeesche begraafplaatsen". (Gemeenteblad 1941 No.2).
- Punt 7. Vaststelling van de "Makassaarsche legesverordening" (Gemeenteblad 1941 No.3).
- Punt 8. Voorstel tot het in orde maken van den Diponegoroweg. (Gemeenteblad 1941 No.11).
- Punt 9. Voorstel tot het asfalteeren van een gedeelte van den S.S.-weg vanaf den Schijfbergweg tot aan den Marosweg. (Gemeenteblad 1941 No.11).
- Punt 10. Voorstel met betrekking tot het Strandwegplan. (Gemeenteblad 1941 No.10).
- Punt 11. Stukken ter kennisneming.
- Punt 12. R o n d v r a a g .

Aanwezig zijn de heeren:

Abdul Hamid,
Achmad Sagaf, (plv.weth.v.bedr.)
Ir.W.Barends, (weth.v.techn.z., niet-raadslid)
A.H.Bruggeman,
G.L.Th.Dirkson,
S.S.Djaman,
J.M.W.Dorfmeijer,
B.J.J.Hovens,
K.van der Meer,
W.J.Mesman,
J.H.V.Posthumus,
R.M.Sistojo, (weth.v.jur.z.)
Drs.Tan Tek Heng,
Th.E.E.Trouerbach en
D.M.van Zwieten, (weth.v.fin., niet-raadslid).

Afwezig met kennisgeving de heeren Ong Tiong Bie en G.Wieland.

Er zijn twee vacatures (HH. J.A.Mijer en Mr.Soenarjo).

Om 6.30 n.m. opent de voorzitter de vergadering, heet de aanwezigen welkom, verzoekt dezen een oogenblik van hun plaatsen op te staan en spreekt de volgende rede

uit:

uit:

Mijne Heeren,

Van hen, die met U den aanvang der huidige zittingsperiode van dit college hebben meegemaakt, is een verscheiden.

Het is de heer de Munnik - oud-directeur gemeentewerken dezer gemeente - vertegenwoordiger van het I.E.V. in dit college - belangstellend werker op sociaal gebied.

Deze enkele gegevens zouden reeds voldoende zijn, om aan te mogen nemen, dat de naam van wijlen den heer de Munnik zoowel in - als buiten het gemeentehuis nog lang zal blijven voortleven.

Maar er is meer.

Het is niet te veel beweerd, als gezegd wordt dat de heer de Munnik bijna alle grotere gebouwen in deze stad als particulier aannemer gebouwd heeft. Ik noem U:

1. Het raadhuis.
2. Het gebouw van den Raad van Justitie.
3. De 1e. school "A".
4. De A.R.woningen aan het Frylingplein.
5. Het gebouw van Manders Seeman & Co.
6. De 1e. Makassarsche Oliefabriek.
7. De Muloschool.
8. De ijsfabriek "Aurora".
9. Het gebouw van Michael Stephens & Co.
10. Het Landschapskantoor.
11. De verbouwing van de protestantsche kerk.
12. Het havenkantoor.
13. Het gebouw van Schmid en Jeandel.
14. De woningen van de N.V. "Volkshuisvesting te Makassar".
15. Het klooster en de Zusterschool (Arendsburg).
16. De verbouwing van de B.P.M.
17. De societeit "de Harmonie".
18. Het gebouw van Tels & Co.
19. De Algemeene Volkscredietbank.
20. Het K.S.B. gebouw.
21. De Fraterschool.
22. Het ziekenhuis "Stella Maris".
23. De Leprozerie.
24. De apotheek van Rathkamp en Co.
25. De Celebes Drukkerij.
26. De verbouwing van de R.K.kerk en
27. vele particuliere woningen aan den Bessieweg en den Hospitaalweg.

Voeg daarbij den arbeid van wijlen den heer de Munnik als directeur gemeentewerken, en den arbeid door hem gepresteerd als lid van de technische commissie, dan zult U met mij eens zijn, dat elke hoek van onze stad de herinnering draagt aan den arbeid van deze werkzame figuur.

Hij is heengegaan als een eenzame, doch zijn werken zullen nog vele tientallen jaren de dankbare herinnering aan hem levend houden.

Van deze plaats worde de dank vertolkt van de velen, die hij met gulle hand steun verleend heeft

dan wel van zijn altijd aanwezige belangstelling heeft blijk gegeven.

Zijn assche moge in vrede rusten.

Hierna roept spreker het nieuw opgetreden lid, den heer W.J. Mesman, die voor de tweede maal in dit college zitting neemt een woord van welkom toe. Den voorzitter doet het genoegen, dat dit lid, dat als oud-Makassar de geschiedenis van deze gemeente heeft medegemaakt, weder zijn intrede in dezen raad doet.

De voorzitter hoopt dat de gemeente veel profijt zal hebben van de kennis en ervaring van den heer Mesman.

- Punt 1. Vaststelling van de notulen van de openbare vergadering van 23 Januari 1941 No.1.

Deze worden ongewijzigd vastgesteld.

- Punt 2. Goedkeuring van de kasverantwoording over December 1940.

Voor kennisgeving aangenomen.

- Punt 3. Toelating raadslid (Vacature Hr. J.A. Mijer).

De heer Drs. Tan Tek Heng deelt namens de aangewezen commissie mede, dat de heer F. van der Spek niet meer te Makassar gevestigd is en diens gevolg niet als raadslid kan worden toegelaten.

- Punt 4. Onderzoek van den geloofsbrief van het nieuw verkozen raadslid, den heer Manai Sophiaan.

Bij monde van den heer Drs. Tan Tek Heng deelt de commissie mede, dat de geloofsbrief en andere bescheiden van den heer Manai Sophiaan in orde zijn bevonden.

Hierna wordt zonder hoofdelijke stemming tot toelating besloten.

- Punt 5. Vaststelling van de "Makassaarsche begraafplaatsverordening" (Gemeentebled 1941 No.1).

Daar geen der leden algemeene beschouwingen over deze verordening wenscht te houden, gaat de voorzitter onmiddellijk over tot de artikelsgewijze behandeling, waarbij de artikelen 1 tot en met 10 ongewijzigd worden aangenomen.

Bij artikel 11 stelt de heer Bruggeman voor, om dit zoodanig aan te vullen, dat na verloop van tien jaren tegen betaling van de helft van de in artikel 12 sub 1 genoemde bedragen, bedoelde termijn van 10 jaren wederom met tien jaren wordt verlengd, daar zocals spreker bekend is, de duur van tien jaren over het algemeen te kort wordt geacht.

De voorzitter antwoordt hierop, dat wanneer de noodzaak hiertoe noopt de graven moeten kunnen worden opgeruimd, hetgeen overal zoo is geregeld. Het is evenwel mogelijk om aan het ontruimen van een graf te ontkomen door hiervoor alsnog het uitsluitend recht aan te vragen

om daarin voor onbepaalden tijd een lijk te begraven waarvoor een bedrag van / 50,- is verschuldigd.

De heer Bruggeman is van oordeel, dat voor velen deze uitgave onoverkomelijk is.

De voorzitter merkt op, dat de praktijk uitwijst, dat aan de voorgestelde wijziging geen behoefte bestaat en de huidige werkwijze aan de bedoeling van den voorsteller tegemoetkomt, zoodat spreker de aanvulling moet ontraden.

Hierna wordt het voorstel tot aanvulling van artikel 11 in stemming gebracht en met elf stemmen aangenomen.

De heeren Djaman en Abdul Hamid stemmen blanco.

Bij de verdere behandeling van deze verordening worden de artikelen 12 en 13 zonder wijziging aangenomen.

Daarna wordt de verordening met inachtneming van de aangebrachte wijziging zonder hoofdelijke stemming in haar geheel aangenomen en worden de hierop betrekking hebbende notulen staande de vergadering gearresteerd.

- Punt 6. Vaststelling van de "Tarievenverordening Europeesche begraafplaatsen". (Gemeentebld 1941 No.2).

Daar geen der leden algemeene beschouwingen wenschte te houden, wordt direkt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling, waarbij de artikelen 1 en 2 ongewijzigd worden aangenomen.

De verordening wordt hierna zonder debat en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd en de notulen, die hierop betrekking hebben, worden staande de vergadering gearresteerd.

- Punt 7. Vaststelling van de "Makassaarsche legesverordening" (Gemeentebld 1941 No.3).

Geen der leden wenschte algemeene beschouwingen te houden, zoodat de voorzitter onmiddellijk overgaat tot de artikelsgewijze behandeling van de verordening, waarbij de artikelen 1 tot en met 5 en daarna de verordening in haar geheel zonder debat en zonder hoofdelijke stemming worden goedgekeurd. De op dit punt betrekking hebbende notulen worden staande de vergadering gearresteerd.

- Punt 8. Voorstel tot het in orde maken van den Diponegoroweg. (Gemeentebld 1941 No.11).

Den heer Achmad Sagaf zegt de voorzitter naar aanleiding van diens verzoek om de verbetering van de afwateringsgoot van het langs den Diponegoroweg gelegen terrein, waarop o.a. de Moehammadjah-school staat in het plan van uitvoering op te nemen, daar de toestand mede uit hygienisch oogpunt bezien dringend verbetering eischt, toe dit te doen nagaan.

Hierna wordt het voorstel zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

- Punt 9. Voorstel tot het asfalteeren van een gedeelte van den S.S.weg vanaf den Schijfbergweg tot aan den Marosweg. (Gemeentebld 1941 No.11).

Zonder debat en zonder hoofdelijke stemming wordt dit voorstel goedgekeurd.

Punt 10. Voorstel met betrekking tot het Strandwegplan. (Gemeenteblad 1941 No.10).

De heer Dirksen verneemt uit naam van den raad te spreken wanneer hij de commissie, die dit advies heeft uitgebracht, hulde brengt voor het door haar ten aanzien van het onderhavige plan verrichte werk.

Ten opzichte van de uitvoering van het werk is spreker de meening toegedaan, dat het hiervoor op het oogenblik niet het meest geschikte tijdstip is.

Sedert spreker zitting heeft in den raad is de oeververdediging vele malen ter sprake gebracht.

En nu is het begrijpelijk dat de zeewering met het tot nu toe aangelegde gedeelte nog niet gereed is, maar hieraan zijn reeds groote bedragen besteed en het nog vrijliggende stuk schijnt niet zoo sterk aan afkalking onderhevig te zijn.

Spreker memoreert voorts, dat toen indertijd een gedeelte van de zeewering, die volgens een minder kostbare constructie was gemaakt, is verzakt, de heer Ir. Eysvoegel een lange observatie noodig achtte hetgeen eveneens ter sprake is gebracht bij den aanleg van het stuk, tegenover den Datoemoesingweg, dat met zeer veel zand is opgevuld, en bij de afgravingen bij de Klapperlaan.

Verder heeft de voorzitter bij de behandeling van het voorstel inzake de verbreding van de Stalstraat op de vraag of dit voorstel in verband stond met den aanleg van een strandboulevard, hierop ontkennend geantwoord.

Aangezien toen is beweerd, dat de uitvoering van dit plan over een aantal jaren zou worden verdeeld, heeft het I.E.V., dat kampongzorg meer urgent achtte, zich hiertegen niet verzet.

Verder wijst spreker er nog op, dat in de vergadering van 16 November 1939 artikel 42 van de begrooting 1940, waarop voor dit werk / 20.000.- was uitgetrokken door den raad is teruggebracht tot / 1.- met volle instemming van den heer Ir. Eysvoegel.

Naar aanleiding hiervan ligt het in sprekers bedoeling den raad een motie voor te leggen, waarin de raad besluit in 1941 noch in 1942 dit werk ter hand te nemen en eerst in het jaar 1943 op deze aangelegenheid terug te komen.

De heer van der Meer is er een principiëel voorstander van, dat voor dit vraagstuk een oplossing wordt gevonden en hiervoor verwijst spreker naar bladzijde 3 van het rapport, dat door de betrokken commissie is uitgebracht.

De heer Dirksen heeft wel gevraagd of de tijdsomstandigheden voor de uitvoering geschikt zijn, maar tenslotte kan elkeen deze vraag stellen en er een antwoord op zoeken.

Men is in deze tijden gauw geneigd om te vragen, waarom de gemeente juist nu / 10.000.- in dit werk steekt, inplaats van het in het Spitfirefonds te storten.

Ook spreker is van opinie, dat al het mogelijke moet worden gedaan om steun te verleen en te trachten het

Moederland vrij te maken, dus dat aan het Spitfirefonds moet worden bijgedragen, maar bij een rustige beschouwing van de Landsbegroting en van die van andere gemeenten b.v. van de stadsgemeente Soerabaia, wordt het duidelijk, dat bij de behandeling van een object als het onderhavige een ander standpunt moet worden ingenomen.

Dat de tijd niet geschikt is, kan spreker niet onderschrijven, dit is trouwens duidelijk in het rapport van de commissie uiteengezet. Spreker juicht het toe, dat de zeewering nog dit jaar moet worden aangelegd en sluit zich voorts aan bij de door den heer Dirksen uitgesproken woorden van hulde aan het adres van de commissie voor de zeer duidelijke wijze, waarop zij den raad van voorlichting heeft gediend.

De heer van der Meer neemt aan, dat de wethouder voor technische zaken nog wel eenige toelichting hierover zal willen geven.

De heer Abdul Hamid kan zich met het voorstel wel vereenigen, daar mede tot de taak van de gemeente kan worden gerekend het verfraaien van de stad.

Alleen het bedrag van \pm / 100.000.- zou spreker kunnen weerhouden aan het voorstel zijn stem te geven, vooral omdat hierin een speculatief karakter schuilt.

Verder zou de heer Abdul Hamid willen weten of rekening is gehouden met de door den Legercommandant uitgevaardigde verordening met betrekking tot den verkoop van gronden.

Toch vraagt men zich af, of een bedrag van / 10.000.- per jaar niet op een andere wijze kan worden besteed en dan voor doeleinden, die meer urgent geacht kunnen worden.

Wel komt een groot gedeelte ten bate van de bevolking in den vorm van werkloonen, maar of de verkoop van de perceelen gunstig zal verlopen, zal nog moeten worden afgewacht.

Spreker sluit zich derhalve aan bij hetgeen de heer Dirksen heeft voorgesteld om de eerste twee jaren niet met de uitvoering te beginnen.

De heer Djamán zegt het volgende:

Mijnheer de voorzitter,

Met betrekking tot dit agendapunt zou ik het volgende willen opmerken.

De gemeente is reeds lang bezig de verschillende perceeltjes grenzende aan het strand, zooals deze op de teekening zijn aangegeven, af te koop, omdat het plan bestaat langs genoemd strand een weg aan te leggen.

Dit plan dateert reeds van 1917.

In het geval een voor het openbaar belang bestemd weg door terreinen van particulieren wordt aangelegd dan moeten de eigenaren, bezitters en houders van die terreinen inderdaad dit gedoogen.

De betrokkenen kunnen vergoeding vragen voor de schade, welke uit den aanleg van den weg voortvloeit, volgens een door een ingestelde commissie vastgestelden prijs.

Anders staat de zaak echter, indien de urgentie

van den weg uit een oogpunt van algemeen belang niet vaststaat.

In dit geval is men dan bij den afkoop van de perceeltjes afhankelijk van de markt van vraag en aanbod, m.a.w. vraagt de eigenaar voor zijn perceel een bepaalden prijs en heeft men dat perceel noodig, dan zal men dezen prijs moeten accepteren, anders krijgt men het terrein niet.

De strekking van mijn betoog komt hierop neer, dat bij den afkoop van een perceel zooveel mogelijk rekening dient te worden gehouden met den wensch van den betrokken eigenaar.

Het spreekt van zelf, dat er onder de bevoners van den Strandweg vele menschen te vinden zijn, die ongaarne van hun perceelen afstand willen doen.

Ze zijn gehecht aan hun grond, die voor hen een erfstuk beteekent, hetgeen verklaarbaar is.

Wanneer zij die perceelen buiten hun wil om moeten ontruimen, dan lijkt het mij niet meer dan billijk, dat men die personen daarbij zoo ruim mogelijk tegemoetkomt, een en ander met inachtneming van de door hen naar voren gebrachte wenschen en verlangens.

Dan heb ik nog het volgende onder Uw aandacht te brengen, mijnheer de voorzitter.

Aan den Strandweg wonen vele Makassaren, die hun brood verdienen met den kleinhandel. Deze buurt is een passer op zich zelf.

Men vindt er verschillende kraampjes voor eetwaren, zooals rijst, gado-gado, mie, roedjak, koekjes enz.

Ook zijn er warongs, waar vruchten, bloemen, sirih en verschillende keukenbenodigdheden te koop worden aangeboden.

Dan wordt er handel gedreven in aarden pannen en potten, alsmede in houten bedden, bultzakken en kussens, terwijl in verschillende kleine petaks barbiers voor den kleinen man zijn gevestigd.

Wanneer straks al deze warongs, kraampjes en petaks als gevolg van den afkoop daarvan moeten worden opgeruimd, dan zal de kleinhandel in deze buurt ophouden te bestaan.

Dit beteekent voor de betrokkenen een inkomstenderving, waartegen moet worden gewaakt.

Voor zoover genoemde handelaars in verband met verschillende omstandigheden als gevolg van familieverband gehecht zijn aan de omgeving, zich in de kampongs van de omliggende buurt willen vestigen, wil het mij gerechtvaardigd voorkomen, dat voor een gelegenheid tot verkoop voor die menschen in de omgeving van hun tegenwoordige verblijfplaatsen van gemeentewege dient te worden zorggedragen.

Wellicht dat in de omgeving van den Strandweg een passer kan worden opgericht, waar zij met hun kleinhandel kunnen voortgaan.

Mijnheer de voorzitter. Ik moge U in overweging geven in die richting te werken, en met de belangen van die personen rekening te houden.

Ik dank U.

Hierna zegt de heer Sistojo als volgt:

Mijnheer de voorzitter,

Als raadslid en wethouder, die zich mede verantwoordelijk voelt voor hetgeen met dit belangrijke voorstel met betrekking tot het Strandwegplan zal gebeuren, zou ik gaarne het volgende willen zeggen.

Toen destijds dit plan nog in een embryonaal stadium was, hielden reeds verschillende vragen me bezig. Immers het gemeente- en aldus het algemeen belang stond lijnrecht tegenover de belangen van de opgezetenen, die tegelegenertijd hun grond zouden moeten verlaten en zich elders zouden moeten vestigen.

Moge uit de houding van de Nationale Fractie t.o.v. het Strandwegplan blijken, dat een ieder van ons zich wel degelijk bewust was van de urgentie van dat plan (let op: niet de urgentie van de uitvoering in dezen tijd), het mag niet uit het oog worden verloren, dat met de belangen van degenen die straks hun geliefd stukje grond willen of moeten verlaten, terdege rekening moet worden gehouden.

Mijnheer de voorzitter.

Mijn oordeel, zooals door U gevraagd in gemeentebblad 1941 No.10 is dan ook tegelijk een dringend verzoek, en dat is:

- 1e. geen dwingende maatregelen in welken vorm ook toe te passen bij de overheveling van betrokkenen naar ergens anders;
- 2e. betrokkenen een zoo ruim mogelijke vergoeding te geven, in elk geval ruimer dan in normale gevallen;
- 3e. bij de taxatie van de vergoeding het oordeel van het lid van de commissie Strandwegplan, den heer Achmad Sagaf te vragen.

Mijnheer de voorzitter.

Als ik deze drie punten in mijn verzoek voorleg, dan is dat gebaseerd op het feit, dat nu al, bij mij klachten zijn binnengekomen betreffende geringe of onvoldoende vergoeding e.d. Deze klachten, die aanleiding kunnen zijn van een vertraging van het verhuizen van de betrokkenen, zal ik eerstdaags niet naar voren brengen, maar zullen zeker openbaar worden, indien belanghebbenden op hunne redelijke wenschen geen bevredigende resultaten verkrijgen.

Ik dank U.

De voorzitter acht het nodig alvorens de beantwoording van het een en ander aan den wethouder voor technische zaken in samenwerking met dien voor financiën over te laten een woord vooraf te zeggen.

Spreeker wenscht er uitdrukkelijk op te attenderen dat wat ook beweerd mag zijn in de periode voor October 1940, niets af doet aan het feit, dat de raad geheel uit vrijen wil heeft besloten om een commissie tot bestudeering van dit vraagstuk te benoemen, hetgeen met algemeene

stemmen is geschied.

Wanneer het college hierover thans spijt gevoelt gaat het niet aan het dagelijksch bestuur hiervoor verwijten te doen. Wenscht de raad het advies van de commissie niet te volgen, dan is dat zijn zaak, maar spreker kan geen verwijten accepteren.

De heer Ir. Barends (weth.v.techn.z.) memoreert dat hoewel geen lid van dezen raad, hij werd uitgenoodigd het voorzitterschap van de commissie inzake de bestudering van het Strandwegplan op zich te nemen.

Spreker heeft deze aangelegenheid bekeken, zooals zij is voorgelegd en daarop is het advies gebaseerd.

Met hetgeen wellicht voorheen hierover is verhandeld, is geen rekening gehouden.

Spreker kan moeilijk beoordeelen of hetgeen de heer Dirksen over het minder snelle afkalven heeft gezegd, juist is. Het is spreker wel bekend, dat van het resteerende gedeelte reeds veel is weggeslagen.

Met een bedrag van / 32.000.- waarop de kosten van een kustverdediging zijn geraamd is men er nog niet, omdat ook daarvoor afkoop van gronden en opvullen met zand noodig zullen zijn. Wat echter als een belangrijke factor moet worden gerekend is dat aan de oplossing van het werkloozenprobleem, ontstaan o.a. door de verminderde scheepvaart wordt tegemoetgekomen, daar een groot gedeelte van de totale kosten als werkloonen onder de bevolking zal komen.

Voorts licht spreker nog toe dat het Land het de gemeente heeft mogelijk gemaakt door het in beheer geven van het noodige terrein zoodanig niet zonder dan zeker met een niet groot verlies haar plannen te kunnen uitvoeren.

Voortgaande zegt spreker, dat tegenover het bedrag van / 99.000.- ontvangsten staan en dat de kapitaaldienst van de gemeente in deze zaak tijdelijk als bankier optreedt hetgeen zeker niet voor langen duur zal zijn, daar zooals algemeen bekend is, de belangstelling voor terreinen langs de zee zeer groot is.

Ten aanzien van hetgeen door den heer Abdul Hamid is opgemerkt, zegt spreker, dat de uitvoering in gedeelten, dus na elken verkoop weder een gedeelte zeewering aan te leggen, technisch onuitvoerbaar is, want dan wordt de kans geloopt, dat het reeds aangelegde gedeelte bij een flinken Westmoesson wegslaat. Bovendien wordt het terrein niet verkocht als er geen zeewering is.

Spreker is van opinie, dat de verordening van den Legercommandant den verkoop niet in den weg staat, maar voor elke transactie zal afzonderlijk toestemming kunnen worden gevraagd.

Zooals blijkt heeft de commissie bij de berekening een zoo groot mogelijke marge aangehouden, ten eerste om te voorkomen, dat een te kort zou ontstaan en in de tweede plaats omdat zooals ook de heer Djaman heeft naar voren gebracht de betrokkenen recht hebben op een ruime afkoop.

Uit het feit, dat reeds een aantal bewoners vrijwillig hun terrein hebben aangeboden, moet spreker concluderen, dat de taxaties, die van gemeentewege hebben plaats gehad, niet te laag zijn. Er behoeft derhalve geen vrees te bestaan, dat het uiteindelijk tekort ad / 30.000.-

zal worden overschreden.

Het restant ad + / 70.000.- kan worden beschouwd als een door de gemeente verstrekte leening, die over eenige jaren weder zal zijn terugbetaald, terwijl op den gewonen dienst van de begrooting een uitgave van / 10.000.- per jaar gedurende 3 jaren voldoende is.

De algemeene indruk van de commissie is volgens den heer Ir. Barends, dat de vrijkomende terreinen spoedig zullen verkocht zijn, maar mocht dit met een klein gedeelte niet het geval zijn, waardoor een / 10.000.- b.v. op den kapitaaldienst zou blijven staan, kan dit geen bezwaar zijn voor de gemeente financiën.

Ten opzichte van hetgeen is opgemerkt over erfstukken, wijst spreker er op, dat reeds vele stukken zijn weggespoeld. Er zullen echter wel eenige bewoners zijn, die hun terrein niet zoo maar zullen willen afstaan.

Er zal derhalve zooveel mogelijk met de wenschen van de eigenaars rekening worden gehouden.

Wat het verdwijnen van de verschillende neringdoenden aangaat, merkt spreker op, dat dit gezien de vele warongs en toko's aan de overzijde van den weg geen vrees hoeft te bestaan dat deze buurt van kleinhandel verstoken zal zijn. Voorts is spreker bekend, dat de voorzitter in besprek is over een passarterrein in die omgeving.

Het verbaast spreker dat zooals de heer Sistojo heeft gezegd er klachten zijn over een te geringe vergoeding, daar zooals hiervoor reeds gezegd is, slechts geheel vrijwillige afkoop heeft plaats gehad en hiervoor ruime belangstelling bestaat, waaruit volgt dat de taxatiewaarde juist blijkt te zijn.

Met betrekking tot het verzoek van den heer Sistojo om bij de taxatie het oordeel te vragen van den heer Achmad Sagaf, zegt spreker, dat voor zoover bekend deze zich met de prijzen heeft kunnen vereenigen.

De heer van Zwieten (weth.v.fin.) merkt ten aanzien van de finantieele aspecten van deze aanleggenheid op, de begrotingen van de gemeente van de laatste jaren te hebben bestudeerd. Hierbij is spreker gebleken, dat een uitgave per jaar ad / 10.000.- ten laste van den gewonen dienst wel toelaatbaar is, zoodat een verdeling over meerdere jaren, hetgeen minder aanbevelenswaardig is, niet noodig zal zijn.

De heer Dirksen merkt naar aanleiding van hetgeen de voorzitter heeft gezegd over het terugwijzen van verwijten op, dat hetgeen spreker nu naar voren heeft gebracht in de vergadering, waarin de commissie is benoemd ook is besproken.

Tevens is niet zoo maar zonder meer de voorgeschiedenis te negeren.

Volgens spreker valt en staat dit geheele plan met den aanleg van de zeevering. Juist om afkalving tegen te gaan en een oeverbescherming aan te leggen is aan het Land het beheer van deze strook grond langs den Strandweg gevraagd en heeft het Land verschillende stukken tegen een zacht prijsje beloofd, enkel en alleen om de oeverbescherming ter hand te kunnen nemen. En dit gedeelte is nu juist een stuk dat maar weinig afkalft.

Het Land heeft bij het in-beheer-geven van den grond geen termijn genoemd, zoodat rustig betere tijden

kunnen worden afgewacht voor de uitvoering. Het kan toch geen bezwaar zijn de gronden, die vrij komen op een later tijdstip te verkopen. Wat de werkverschaffing betreft zegt spreker, die zoo ongeveer te beschouwen als de New Deal.

Spreker wijst er verder op dat indertijd de raad het advies van den heer Ir. Eysvoogel, die zich met de zeewering ernstig heeft bezig gehouden, om met de uitvoering te wachten, heeft aangenomen.

Als niet bekend is, welke constructie de meest aangewezen is, zal het volgens spreker zeker aanbeveling verdienen de uitvoering op te schorten, opdat gelegenheid bestaat de verschillende constructies te beoordeelen. Bovendien hebben de bewoners dan ook nog ruimschoots den tijd om naar een andere woonplaats om te zien.

Naar aanleiding van hetgeen de heer van der Meer heeft gezegd, merkt spreker op, dat hem niet zoozeer het Spitfirefonds voor oogen heeft gestaan, maar meer de benarde tijden, die nog jaren kunnen duren en waardoor ook de handel in de Pacific ten doode is opgeschreven.

De heer Abdul Hamid dankt de heeren wethouders voor de uitvoerige toelichtingen alhoewel spreker nog niet bevredigd is. Deze zaak zou in tweeën gesplitst kunnen worden t.w. de aanleg van de zeewering en het grondbedrijf.

Vooraf dit laatste nu geeft den heer Abdul Hamid geen voldoening en spreker kan er niet aan ontkomen om hierin een zachten dwang te zien voor de bewoners, die nu hun grond niet meer mogen verkopen. Het is dus vrij logisch, dat zij na de bekendmaking hiervan zich niet meer op hun gemak voelen. En welke zekerheid heeft men dat er animo blijft bestaan om die gronden te koop te nemen? Spreker blijft het derhalve onverantwoord vinden om hierin een bedrag van een ton te steken, dat misschien eerst over een jaar of vijf wordt terugontvangen.

Het komt spreker voor, dat het feitelijk niet zoozeer gaat om het maken van een zeewering dan wel om het vrijmaken van de gronden ten behoeve van de goeiden met het gevolg, dat de bewoners van die wijk, die daar reeds sedert jaren wonen en waarvan velen aldaar een nering hebben, moeten omzien naar een andere plaats, hetgeen de betrokkenen buitengewoon zwaar valt.

Spreker blijft er bij om dit werk voor minstens twee jaar uit te stellen.

De heer Hovens zegt dat het hem is opgevallen dat er geen lijn valt te onderkennen in hetgeen over dit onderwerp door de verschillende sprekers naar voren is gebracht. Men is voor den aanleg van een zeewering en zou ook wel gaarne een strandboulevard willen hebben, maar er is geen enkele spreker, die in het midden heeft gebracht, dat zoowel de loonen als de materialen steeds duurder worden en over twee jaren zeker veel duurder zullen zijn.

Aan den eenen kant heeft men een speciale commissie benoemd om dit vraagstuk in studie te nemen en als deze dan haar advies voorlegt, is de raad er radicaal tegen. Spreker, die het plan heeft nagegaan en van oordeel is dat dit zeer serieuus is opgezet geeft den raad

in overweging om hieraan niet te veel woorden te verspillen, omdat de uitvoering bij uitstel zeer zeker veel meer kosten zal eischen.

De voorzitter hierna het woord nemende, spreekt de hoop uit, dat de raad zich zelf zal weten te beschermen voor het nemen van een besluit, dat belachelijk zou zijn, omdat eerst uit 's raads midden een vior-tal vertrouwensmannen wordt gekozen en als dit dan na een zeer sericus en bewerkelijk onderzoek met eenparig oordeel een gedegen voorstel uitbrengt, dit wordt bestreden. Dan is of de keuze, die de raad heeft gedaan niet juist geweest dan wel bij de instelling van de commissie zijn de consequenties niet overzien of er zijn nieuwe elementen, die aanleiding gegeven hebben, dat 's raads oordeel zich gewijzigd heeft.

De raad behoeft niet accoord te gaan met het door de commissie uitgebrachte advies, maar men zal moeten beginnen om de eindconclusie over te nemen, eventueel met toevoegingen.

Er is momenteel een groote verandering gaande in den Pacific en dan zegt spreker met den raad in antwoord op de vraag of men zonder op of om te kijken zou moeten doorgaan, "neen", maar dit neemt niet weg dat het plan goed is en dat men dit niet mag loslaten. Ook niet voor twee of drie jaren. Het is een groot verschil of men het plan voor een geruimen tijd van de baan schuift of dit slechts even nader overweegt.

Er is niemand die met zekerheid iets van de toekomst kan zeggen.

Spreker adviseert het plan zonder voorbehoud aan te nemen, waarna het ter goedkeuring aan den Gouverneur van de Groote Oost zal worden aangeboden.

Wil de raad dan voorzichtig zijn dan zou hieraan de voorwaarde kunnen worden verbonden, dat de raad met elk detail van uitvoering van te voren in kennis wordt gesteld met het oog op de kaspositie en de werkverschaffing, waarop in bedachtzaam tempo kan worden doorgewerkt.

Het komt er uiteindelijk niet op aan, wanneer de oplevering zal plaats hebben, wanneer het voorstel maar niet van de hand gewezen wordt.

Spreker vermeent uit de debatten te hebben opge-maakt dat de raad geen bezwaren oppert tegen het aanleggen van de zeewering.

In antwoord op een vraag van den heer Ir. Barends zegt de voorzitter te hopen er in te zullen slagen om een passend passarterrein te vinden, waarmede de bevolking daar ter plaatse gebaat zal zijn en als zooals hiervoor gezegd het een en ander in een langzaam tempo wordt uitgevoerd, zijn alle bewoners tevredengesteld.

Naar aanleiding van een opmerking van den heer Abdul Hamid, dat de terreinen op / 0,75 en / 1,- getaxeerd, / 3,- a / 4,- bij verkoop moeten opbrengen, wijst de voor-zitter er op, dat dit een gevolg is van het groote bedrag dat de gemeente aan de terreinen, zeewering en wegen ten koste legt.

De heer Ir. Barends (weth.v.techn.z.) merkt op, dat de mogelijkheid van veilige geldbelegging momenteel als gevolg van den oorlog sterk beperkt is en er daardoor thans groote vraag bestaat naar vaste bezittingen, waar-

bij spreker verwijst naar de Millmij, die te Makassar verschillende woningen heeft doen bouwen en deze op langen termijn heeft verhuurd. De kans om de terreinen te verkoopen is daardoor naar sprekers meening nu groeter dan in 1943 of nog later. Na afloop van den oorlog moet een stijging van de kapitaalmarkt verwacht worden, zoodat bezwaarlijk is aan te nemen dat verkoop van de terreinen dan even goed zal verlopen als er thans van mag worden verwacht.

Voorts zegt spreker nog dat de begroting is opgemaakt aan de hand van door den directeur gemeentewerken opgemaakte begrotingen en de opgedane ervaringen, terwijl zooals reeds is gezegd, de gronden zijn getaxeerd op / 0,75 en / 1,-

Ten slotte dankt spreker den heer Hovens voor diens waardeerende woorden.

De heer Dr. Tan Tek Heng stelt voor om de zeewering aan te leggen en de uitvoering van het overige te laten afhangen van de tijdsomstandigheden.

De heer Dirksen zegt naar aanleiding van hetgeen de voorzitter heeft opgemerkt, dat de commissie tot taak heeft gekregen om dit plan in studie te nemen. Niemand had er zelfs eenig idee van hoe het plan ware uit te voeren en wat het zou kosten. De heer Hovens wil het momenteel uitgevoerd hebben, omdat de raming over 3 jaar een andere en duurdere zal zijn. Juist om dit vraagstuk te bekijken is een commissie benoemd en niet aan den technischen wethouder of den technischen dienst alleen overgelaten. De suggestie van de commissie het plan nu uit te voeren behoeft de raad niet over te nemen. In principe neemt deze het plan toch over, alleen het tempo van uitvoering moet uitgesteld en vertraagd worden. Of inderdaad zooals de heer Hovens heeft gezegd de materialen en loonen zooveel duurer zullen zijn, is lang niet zoo zeker. Spreker meent zelfs dat zij veel lager zullen zijn.

De heer Abdul Hamid zegt naar aanleiding van hetgeen door den heer Ir. Barends naar voren is gebracht het volste vertrouwen in de commissie te stellen, maar vermeent niettemin een pleidooi te hebben gehoord voor geldbeleggers.

Ook is wel opgemerkt, dat er geen klachten zijn ontvangen, maar de den bewoners toegezonden circulaire noopt hen hun grond van de hand te doen.

Spreker zegt zich aan te sluiten bij het voorstel van den heer Dr. Tan Tek Heng.

De voorzitter adviseert om het voorstel van de commissie te combineeren met dat van den heer Dr. Tan Tek Heng, die daarbij gesteund wordt door den heer Abdul Hamid, hetgeen alsdan neerkomt op het voorstel, om de conclusies en voorstellen van de commissie goed te keuren en in het jaar 1941 als eerste onderdeel van uitvoering de zeewering aan te leggen en de daartoe noodige afkopen te verrichten.

Het spreekt vanzelf, dat waar spreker persoonlijk zich verantwoordelijk voelt ingeval van gewijzigde omstandigheden ook zijn visie op deze zaak zich kan wijzigen, zoodat spreker den toestand nauwlettend zal gadeslaan en naar bevind van omstandigheden het tempo van

uitvoering zal regelen.

De heer Dirksen zegt zich hiermede te kunnen verenigen wanneer in een kalm tempo hieraan wordt gewerkt zooals bij de vorige gedeelten der zoeuering.

Dit voorstel in stemming gebracht zijnde wordt met algemeene stemmen aangenomen.

Hierna spreekt de voorzitter mede namens den raad een woord van dank uit aan de commissie voor het door haar verrichte werk en het zeer serieuze advies.

Punt 11. Stukken ter kennisneming.

- a. Brief van den Gouverneur van de Groote Oost ddo.17 Januari 1941 No. C IV/115, houdende de mededeeling, dat met den aankoop van een stuk grond, groot + 10.000 m2 van het land Maritjaja wordt ingestemd.
- b. Brief van den dd.Gouverneur van de Groote Oost ddo. 29 Januari 1941 No.F.T.9/1/2, houdende de mededeeling, dat met de oprichting van een meisjesvervolg-school wordt ingestemd.
- c. Besluiten van den dd.Gouverneur van de Groote Oost
 1. ddo.27 Januari 1941 No.24)
 2. ddo.30 Januari 1941 No.30) houdende goedkeuring
 3. ddo.30 Januari 1941 No.31) van
 4. ddo. 4 Februari 1941 No.34)
 1. de "Makassaarsche vermakelijkheidbelastingverordening".
 2. de begrooting v/h dienstjaar 1940
 3. de 1ste begrootingswijziging 1940
 4. het raadsbesluit van 23 Januari 1941 No.2265/Q.3 sub I betreffende den aankoop van een stuk grond, groot + 55000 m2 aan den Lafangweg van het architectenbureau "J.Th.Kienecker" c.s. te Malang.
- d. Wekelijksche verslagen loopende van 5 Januari 1941 tot en met 25 Januari d.a.v.
- e. Opgeve van besmettelijke ziekten over de maand December 1940 ddo.18 Januari 1941 No.273/3.
- f. Maandverslag van den directeur gemeentewerken over de maanden December 1940 en Januari 1941.
- g. Maandstatistiek van de arbeidsbeurs over de maand Januari 1941.

Geen opmerkingen.

Punt 12. R o n d v r a a g .

De heer Trouerbach zegt het volgende:

Mijnheer de voorzitter.

Met groote belangstelling heb ik geluisterd naar Uwe herdenkingsrede van wijlen den heer de Munnik bij den aanvang van deze vergadering en de wijze waarop U de verdiensten van den overledene hebt geschetst, heeft mijn volle instemming.

Deze heer de Munnik, die eens een zeer gezie-
ne figuur in de Makassaarsche samenleving was en
tientallen vrienden had, is ten slotte als een een-
zame heengegaan. Het is ons bekend, dat hij het

in de laatste paar jaren van zijn leven zeer moeilijk heeft gehad.

Laten wij de nagedachtenis van dezen man eeren en wij kunnen zulks m.i. het beste doen door op kosten van de gemeente, als stoffelijk blijk van onze waardeering voor het vele goede, dat hij - vooral op sociaal gebied - voor de gemeente heeft gedaan, in Bandoeng een voor de Munnik waardig graf te laten maken.

Ik zou het college van B. en W. dan ook willen verzoeken om den raad een daartoe strekkend voorstel voor te leggen.

De heer Dirksen stelt voor om een plantsoen in de gemeente naar den overledene te noemen, in navolging van het naar den Majoor der Chineezen genoemde parkje aan den Strandweg eventueel met een bank met een gedenkplaat.

De heer Hovens brengt nog eens de verbetering van den Artillerieweg in herinnering.

De heer Abdul Hamid vermeent nogmaals terug te moeten komen op den straatverkoop, aangezien hem wederom is gebleken, dat een rondventer, namelijk een doerianverkooper, die geen gemeenteterrein occupeerde, toch terreinhuur heeft moeten betalen. Daar bij het verstrekken van z.g. dagkaartjes aan rondventers, naar sprekers meening niet de juiste regeling in toepassing wordt gebracht en gezien het feit dat de marktmeester den verkoop van deze kaartjes aan rondventers aan zijn mandoers overlaat, is de mogelijkheid niet uitgesloten, dat er een vriendjes-systeem op na wordt gehouden en rondventers waaraan men een hekel heeft meer moeten betalen dan wat men door zijn vriend laat betalen.

Spreker stelt dan voor om terzake een afdoende maatregel te treffen.

Aangezien hier een ambtenaar in openbare raadsvergadering beschuldigd wordt van ontoelaatbare handelingen, verzoekt de voorzitter den heer Abdul Hamid in de eerstvolgende openbare raadsvergadering bij de rondvraag volledige gegevens te produceeren, opdat zoonodig de betrokken ambtenaar hierover kan worden onderhouden dan wel de heer Abdul Hamid de beschuldiging kan herroepen.

Hierna sluit de voorzitter om 8.50 n.m. de vergadering.-

Aldus vastgesteld in de vergadering van 25 FEBRUARI 1941 (gedeelte) en in die van 27 MEI 1941.-

De gemeentesecretaris,

F. WENDT.-

De burgemeester van Makassar,

H.F. BRUNE.-

